ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 28. jūlijā [1]

Lieta C-289/15

Grundza

(Krajský súd v Prešove (Prešovas apgabaltiesa, Slovākija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Pamatlēmums 2008/909/TI — Izpildes valsts valstspiederīgais, kas notiesāts sprieduma valstī par oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu — Abpusējas sodāmības nosacījums

I – Ievads

1. *J. Grundza* ir Slovākijas valstspiederīgais. Viņš tika aizturēts, vadot automašīnu Prāgas ielās un tādējādi pārkāpjot Čehijas Republikas administratīvas iestādes iepriekšējo lēmumu, ar kuru viņam bija aizliegts vadīt transportlīdzekļus. Vēlāk Čehijas Republikas tiesa viņu notiesāja, piespriežot brīvības atņemšanu uz piecpadsmit mēnešiem, tostarp par "oficiāla lēmuma nepildīšanu".

2. Saskaņā ar Pamatlēmumu 2008/909/TI [2] Čehijas Republikas kompetentā tiesību aizsardzības iestāde lūdza Slovākijai atzīt attiecībā uz *J. Grundza* taisīto spriedumu un nodrošināt soda izciešanu Slovākijā. Tomēr Slovākijas tiesa par šo lūgumu izteica šaubas attiecībā uz to, vai šajā lietā ir ievērots abpusējas sodāmības nosacījums, jo lēmumu, kura izpilde tika traucēta, bija pieņēmusi nevis Slovākijas, bet Čehijas Republikas iestāde.

3. Šajā lietā Tiesa ir lūgta interpretēt abpusējas sodāmības nosacījumu Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punkta kontekstā. Kādi ir būtiskie elementi, un kādā vispārinājuma līmenī šie elementi ir jāņem vērā, lai tiktu izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums?

II – Atbilstošās tiesību normas

A – *ES tiesības*

4. Saskaņā ar 3. panta 1. punktu Pamatlēmuma 2008/909 mērķis "ir izstrādāt noteikumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstij jāatzīst spriedums un jāizpilda sods, lai sekmētu notiesātās personas sociālo rehabilitāciju".

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmums par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā (OV 2008, L 327, 27. lpp.).

5. Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 1. punktā ir saraksts ar trīsdesmit diviem nodarījumiem, attiecībā uz kuriem abpusējas sodāmības nosacījums netiek pārbaudīts, lai atzītu spriedumu vai izpildītu sodu.

6. Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktā ir noteikts, ka "attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem, uz kuriem neattiecas 1. punkts, izpildes valsts sprieduma atzīšanu un soda izpildi var pakļaut nosacījumam, ka tā attiecas uz darbību, ko atzīst par nodarījumu arī saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, neatkarīgi no šā nodarījuma sastāva elementiem vai apraksta".

7. Pamatlēmuma 2008/909 9. pantā ir iekļauts saraksts ar sprieduma neatzīšanas un soda neizpildes pamatiem. Šajā lietā ir svarīgs d) apakšpunktā minētais pamats, atbilstoši kuram izpildes valsts kompetentā iestāde var atteikties atzīt spriedumu un izpildīt sodu, ja "7. panta 3. punktā minētajā gadījumā [..] spriedums attiecas uz darbībām, kuras saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem neatzītu par nodarījumu. Tomēr attiecībā uz nodokļiem un nodevām, muitu un valūtas maiņu sprieduma izpildi nedrīkst atteikt, pamatojoties uz to, ka izpildes valsts tiesību akti neparedz tādus pašus nodokļus vai nodevas vai tajos nav ietvertas tādas pašas normas par nodokļiem, nodevām un muitas un valūtas maiņas noteikumiem kā sprieduma valsts tiesību aktos".

B – *Valsts tiesības*

8. Pamatlēmumu 2008/909 Slovākijas Republika ir transponējusi ar Likumu Nr. 549/2011 *zákon o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii* (Likums Nr. 549/2011 par tādu lēmumu atzīšanu un izpildi, ar kuriem ir uzlikti ar brīvības atņemšanu saistīti kriminālsodi Eiropas Savienībā). Transponējot
Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktu, Slovākijas Republika izvēlējās saglabāt abpusējas sodāmības nosacījumu par nodarījumiem, uz kuriem attiecas šis noteikums.

9. Saskaņā ar Likuma Nr. 549/2011 4. panta 1. punktu principā Slovākijas Republikā ir iespējams atzīt un izpildīt spriedumu, ja darbība, par kuru spriedums ticis taisīts, ir uzskatāma par nodarījumu arī atbilstoši Slovākijas tiesībām. Saskaņā ar Likuma Nr. 549/2011 16. panta 1. punkta b) apakšpunktu "Tiesai ir jāatsaka atzīt un izpildīt nolēmumu, ja fakti, uz kuru pamata nolēmums ir pieņemts, nav uzskatāmi par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Slovākijas tiesībām [..]".

10. Gan Slovākijas, gan Čehijas Republikas tiesību aktos ir paredzēta krimināltbildība par oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu. Šā nodarījuma definīcija abās tiesību sistēmās ir gandrīz vienāda.

11. Saskaņā ar Čehijas Republikas Krimināltkodeksa (Likums Nr. 40/2009 *Sb., trestní zákoník*) 337. panta 1. punkta a) apakšpunktu "ikvienu, kurš traucē vai ievērojami apgrūtina tiesas vai citas valsts iestādes lēmuma izpildi, veicot darbības, kas tam ar šādu lēmumu ir aizliegtas vai kuru veikšanas atļauja atbilstoši kādai citai tiesību normai tam ir atņemta vai zudusi, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem".

12. Saskaņā ar Slovākijas Krimināltkodeksa (Likums 300/2005 *Z.z.*, *Trestný zákon*) 348. panta 1. punkta d) apakšpunktu "ikvienu, kurš traucē vai ievērojami apgrūtina tiesas vai citas valsts iestādes lēmuma izpildi, veicot darbības, kas tam ar šo lēmumu bijušas aizliegtas, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz diviem gadiem".

13. Abpusējas sodāmības nosacījums jau ir ticis izvērtēts divos *Najvyšši súd Slovenskej republiky* (Slovākijas Republikas Augstākā tiesa) (turpmāk tekstā – "*NS*") nolēmumos, kuri abi ir minēti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu. Šie abi nolēmumi attiecās uz notiesāto personu nodošanu un abpusējas sodāmības nosacījuma piemērošanu faktu ziņā līdzīgos apstākļos – Čehijas Republikā piespriesta soda atzīšanu Slovākijā par oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu. Tomēr šie nolēmumi nebija pieņemti tieši Pamatlēmuma 2008/909 kontekstā, bet gan atbilstoši iepriekšējai tiesiskajai kārtībai, kas bija piemērojama attiecīgajā laikā.

14. 2010. gadā *NS* nosprieda, ka attiecīgajā lietā saistībā ar konkrēto nodarījumu, proti, oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu, nebija izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums. Šā secinājuma iemesls bija abpusējas sodāmības tā sauktā *in concreto* analīze, kā rezultātā *NS* secināja, ka Slovākijas tiesībās trūkst viena noziedzīgā nodarījuma elementa, proti, atzīstamais Čehijas Republikas spriedums neattiecās uz Slovākijas iestādes pieņemtu lēmumu [3].

15. Tomēr vēlāk *NS* izvēlējās atšķirīgu pieeju. Citā lietā tā secināja, ka abpusējas sodāmības *in concreto* novērtējums faktiski ir ievērots noziedzīga nodarījuma par oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu gadījumā. *NS* uzskatīja, ka Čehijas Republikas aizsargātā interese, kas ir aizskarta, nepildot oficiālu Čehijas Republikas lēmumu, pēc analoģijas ir uzskatāma par tādu, kas būtu Slovākijas valsts interese. Citiem vārdiem sakot, tas, ka noziedzīgs nodarījums neattiecās uz Slovākijas iestādes izdotu oficiālu lēmumu, bet uz Čehijas Republikas iestādes oficiālu lēmumu, neliedza secināt, ka bija ievērots abpusējas sodāmības nosacījums [4].

III – Fakti, tiesvedība valstī un uzdotais jautājums

16. 2014. gada 12. februārī Prešovas (Čehijas Republika) pašvaldības iestāde noteica *J. Grundza* aizliegumu vadīt transportlīdzekļus. 2014. gada 9. martā *J. Grundza* izdarīja zādzību Čehijas Republikā. 2014. gada 9. augustā *J. Grundza* Prāgā vadīja mehānisku transportlīdzekli un tika aizturēts. 2014. gada 28. augustā viņš tika atzīts par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, proti, oficiāla lēmuma izpildes traucēšanā. Visbeidzot, 2014. gada 3. oktobrī viņam tika piespriests kumulatīvs [5] piecpadsmit mēnešus ilgs brīvības atņemšanas sods par zādzību un oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu.

17. Pēc tam kompetentā Čehijas Republikas tiesu iestāde saskaņā ar Pamatlēmumu 2008/909 lūdza atzīt attiecībā uz *J. Grundza* taisīto galīgo spriedumu un veikt soda izciešanu Slovākijā.

18. Izskatot šo lūgumu un apsverot Slovākijas Augstākās tiesas iepriekš izklāstīto atšķirīgo judikatūru par abpusējas sodāmības novērtēšanu, iesniedzējtiesai ir šaubas, vai šajā lietā, ņemot vērā, ka pārkāpto lēmumu ir pieņēmusi Čehijas Republikas iestāde, ir izpildīts abpusējas sodāmības nosacījums.

19. Šādos apstākļos *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) apturēja tiesvedību un uzdeva Tiesai šādu jautājumu:

Vai Pamatlēmuma [2008/909] 7. panta 3. punkts un 9. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir uzskatāms par izpildītu tikai tad, ja nodarījums, par kuru ir lēmums, kuru tiek lūgts atzīt *in concreto*, proti, pamatojoties uz lietas apstākļu konkrētu izvērtējumu (neatkarīgi no šā nodarījuma sastāva elementiem vai apraksta), ir noziedzīgs nodarījums arī izpildes valsts tiesību aktu izpratnē, vai arī šā nosacījuma izpildei ir pietiekami, ka faktiskie lietas apstākļi vispārīgi (*in abstracto*) ir kvalificējami kā noziedzīgs nodarījums arī izpildes valsts tiesību aktu izpratnē?

20. Austrijas, Čehijas Republikas, Slovākijas un Polijas valdības, kā arī Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Čehijas Republikas un Slovākijas valdības, kā arī Komisija tika uzklausītas 2016. gada 25. maija tiesas sēdē.

3 — *NS* 2010. gada 26. janvāra spriedums, *sp. Zn.* 2 *Urto* 1/2011, publicēts *Zbierka stanovisk NS a sudov SR* ar 2/2011, Nr. 17, 9. lpp., pieejams http://www.supcourt.gov.sk/data/files/88_stanoviska_rozhodnutia_2_2011.pdf.

4 — *NS* 2012. gada 5. septembra rīkojums, *sp. zn.* 3 *Urto* 1/2012, pieejams http://www.supcourt.gov.sk/data/att/23S02_subor.pdf.

5 — Saskaņā ar Čehijas Republikas tiesību aktiem, pieņemot "kumulatīvu spriedumu" ("souhrnný trest"), tiesa vienā spriedumā piespriež sodu par diviem vai vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījis tas pats pārkāpējs. Tiesa atceļ iepriekšējā sprieduma(-u) rezolutīvo daļu par sodu un tad "absorbē" jau pieņemto spriedumu(-us) vienā jaunā spriedumā.

IV – Vērtējums

A – *Ievads – Piezīme par terminoloģiju*

21. Visas dalībvalstis, kas ir iesniegušas apsvērumus, kā arī Komisija piekrīt, ka šajā lietā ir ievērots abpusējas sodāmības nosacījums. Tomēr šā secinājuma pamatojums ir atšķirīgs.

22. Valsts tiesas uzdotais jautājums balstās uz terminoloģisku atšķirību starp abpusējas sodāmības nosacījuma *in abstracto* un *in concreto* novērtējumu.

23. Šī terminoloģija ir bieži lietota krimināltiesību doktrīnā. Tomēr šo terminu (*in abstracto* un *in concreto*) speciālais un precīzais saturs nav tik skaidrs. Šķiet, ka dažādi autori to saprot atšķirīgi [6].

24. Meklējot kopsaucēju dažādajās definīcijās, iespējams, varētu tikt atzīts, ka, novērtējot abpusēju sodāmību *in abstracto*, ir jāpārbauda jautājums, vai sprieduma valsts spriedumā minētā uzvedība un darbības būtu noziedzīgs nodarījums, ja tas tiktu izdarīts izpildes valsts teritorijā.

25. Novērtējot abpusēju sodāmību *in concreto*, šķiet, būtu nepieciešams daudz kas vairāk, ieskaitot izpildes valsts tiesību aktos definētās krimināltiesību citu nosacījumu ievērošanu, kā, piemēram, apsūdzētā vecuma vai pieskaitāmības, vai citu faktisko apstākļu, kādos nodarījums ticis veikts, ņemšanu vērā.

26. Rakstveida apsvērumi, kā arī diskusija, kas norisinājās tiesas sēdē, parāda, ka starp dalībvalstīm pastāv ievērojama atšķirība attiecībā uz *in abstracto* un *in concreto* jēdzienu precīzu izpratni abpusējas sodāmības kontekstā.

27. Šajā diskusijā arī atklājās, ka atšķirība starp abpusējas sodāmības novērtējumu *in abstracto* un *in concreto* nav bināra izvēle, bet gan drīzāk pakāpeniska skala. Šī atšķirība balstās uz abstrakcijas līmeni, kas tiek izvēlēts, lai izvērtētu abpusēju sodāmību. Augstākajā abstrakcijas līmenī var apgalvot, ka uzsvars ir uz darbības kā tādas amorālumu – abās sistēmās noteikta darbība tiek uzskatīta par nepareizu. Tālāk uz leju ir konstatējami noziedzīga nodarījuma pamatelementi. Vēl tālāk uz leju abstrakcijas skalā var aplūkot visus pārējos konkrētos krimināltiesību elementus, ieskaitot, piemēram, jautājumu par vecumu vai ārkārtēju apstākļu (ne-)esamību, kā arī sankciju bardzību. Abstrakcijas zemākajā līmenī (vai drīzāk konkretizācijas augstākajā līmenī) ir svarīgi arī visi darbības individuālie faktiskie elementi. Šajā līmenī faktiski ir jākonstatē praktisks darbības un tās juridiskā novērtējuma identiskums abās attiecīgajās tiesību sistēmās.

28. Kur tad ir novelkama robežlīnija starp *in abstracto* un *in concreto*? Līdzīgi Komisijas izteiktajai nostājai tiesas sēdē, es uzskatu, ka diskusija par šiem jēdzieniem un to konkrēto saturu, iespējams, nav pilnīgi lietderīga, lai šajā lietā sniegtu valsts tiesai noderīgu atbildi. Turklāt, ņemot vērā lietā iestājušos dalībvalstu izpratnes daudzējādību par to, cik precīzi ir definējami jēdzieni *in abstracto* un *in concreto*, terminoloģijas "birku" piestiprināšana var būt maldinoša, jo tās tiks saprastas atšķirīgi.

29. Tāpēc analīze šajos secinājumos nebūs vērsta uz jēdzieniem, bet gan būs funkcionāla. Es ierosināšu valsts tiesai sniegt atbildi, kas būs balstīta uz abpusējas sodāmības nosacījuma darbību ES iekšējās tiesiskās sadarbības krimināllietās kontekstā un it īpaši atbilstoši Pamatlēmumam 2008/909.

6 — Skat., piemēram, Plachta, M., "The Role of Double criminality in International Cooperation in Penal Matters", no: Jareborg (red.) *Double criminality*: *Studies in International Criminal Law*, Kriminalistik Institut, 1989, 105. lpp.; Wouter van Ballegooij, *The Nature of Mutual Recognition in European Law: Re-examining the Notion form an Individual Rights Perspective with a View to Its Further Development in the Criminal Justice Area*, Intersentia, 2015, 127. lpp.; Flore, D., "Reconnaissance mutuelle, double incrimination et territorialité", no *La reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires pénales dans l'Union européenne*, Éditions de l'Université de Bruxelles, 2001, 69.–70. lpp.; Keijzer, N., "The Double criminality Requirement", no: Blekxtoon *et al* (red.), *Handbook on the European Arrest Warrant*, T.M.C. Asser Press, 2005, 137. lpp.; Cahin, G., *La double incrimination dans le droit de l'extradition*, RGDIP, 2013, Nr. 3, 586. lpp.; Cameron, I., "Double criminality under pressure", no: *Festshrift Till Per Ole Traskman*, Norstedts Juridik AB, 2011, 124. lpp.

30. Tomēr pirms šīs funkcionālās analīzes uzsākšanas ir vērts īsumā aplūkot abpusējas sodāmības jēdziena attīstību starptautisko tiesību un Eiropas tiesību kontekstā. Šī attīstība uzlabo mūsu izpratni par to, ko bija paredzēts sasniegt ar Pamatlēmumu 2008/909.

B – *Abpusējas sodāmības nosacījuma attīstība*

31. Abpusējas sodāmības prasība principā padara valsts ārpusteritoriālās jurisdikcijas īstenošanu atkarīgu no tā, vai attiecīgā rīcība ir krimināli sodāma gan saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kur nodarījums ir izdarīts, gan saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā tiek sodīts par nodarījumu [7]. Tas ir saistīts ar tiesiskuma principu un, precīzāk, ar soda paredzamības principu (*nulla poena sine lege*).

32. Abpusēja sodāmība ir bijis tradicionāls izdošanas nosacījums. Lai gan starptautisko tiesību instrumentos var būt uzskaitīti konkrēti noziedzīgi nodarījumi, kuru gadījumā izdošana notiks, tomēr izdošanai bieži tiek piemērota papildu prasība, ka nodarījums ir krimināli sodāms abu iesaistīto valstu tiesību sistēmās [8].

33. Abpusējas sodāmības prasība balstās uz suverenitātes, savstarpējības un neiejaukšanās principu, kas ir starptautisko publisko tiesību instrumentos nostiprināti valstu sadarbības pamatelementi. Būtībā šīs sadarbības mērķis ir izvairīties no iejaukšanās iesaistīto valstu iekšējās lietās [9].

34. Turpretim ES iekšējās tiesiskās sadarbības krimināllietās sistēma galvenokārt balstās uz savstarpējas atzīšanas principu [10]. Šajā sistēmā dažādu dalībvalstu tiesību sistēmas ir viena otrai atvērtas, pamatojoties uz paaugstinātu savstarpējo uzticēšanos citu valstu krimināltiesu sistēmām.

35. Praktiskākā līmenī tas nozīmē, ka, tiklīdz vienā dalībvalstī tiek pieņemts nolēmums, tas "pēc iespējas ātrāk ir jāatzīst un jāizpilda citās dalībvalstīs ar iespējami mazākiem strīdiem un tā, it kā tas būtu valsts nolēmums" [11].

36. Savstarpējas atzīšanas principa rezultātā tostarp ir izveidots saraksts ar noziedzīgiem nodarījumiem, attiecībā uz kuriem ir atcelta abpusējas sodāmības nosacījuma pārbaude, un tāpēc tā *nav* jāveic.

7 — Cameron, I., "Double criminality abpusēja sodāmība under pressure", no: *Festshrift Till Per Ole Traskman*, Norstedts Juridik AB, 2011, 122.–123. lpp.

8 — Thouvenin, J.-M., "L'extradition", no: Ascensio, Decaux, Pellet, *Droit international pénal*, Pedone, Paris, 2. pārstrādātais izd., 2012, 1123.–1124. lpp.

9 — Daillier un Pellet, *Droit international public*, LGDJ, Paris, 7. izd., 2008, 515. lpp., 337. punkts.

10 — Pamatlēmuma 2008/909 preambulas 1. apsvērums. Skat. arī ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus lietā *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:319, 13. punkts).

11 — Plachta, M., "Cooperation in Criminal Matters in Europe", no: *Bassiouni, International Criminal law, Third Edition, vol. II Multilateral and Bilateral Enforcement Mechanisms*, Martinus Nijhoff, 2008, 458. lpp. Skat. arī Pamatlēmuma 2008/909 preambulas 5. apsvērumu.

37. Atkāpšanās, lai arī daļēja, no abpusējas sodāmības prasības ir kvalitatīva pārmaiņa salīdzinājumā ar praksi atbilstoši starptautisko publisko tiesību instrumentiem. Pirmo reizi šī pārmaiņa tika ieviesta ar Pamatlēmumu 2002/584 par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm [12], un kopš tā laika tā ir noteikta vairākos citos ES tiesību aktos [13], tai skaitā Pamatlēmumā 2008/909.

38. Ar Pamatlēmumu 2002/584 tika aizstāta starp dalībvalstīm iepriekš pastāvošā daudzpusējā izdošanas sistēma [14]. Līdzīgi ar Pamatlēmumu 2008/909 vairāki starptautisko tiesību instrumenti tika aizstāti ar mērķi paaugstināt dalībvalstu sadarbības līmeni.

39. Starptautiskie tiesību instrumenti, kas bija Pamatlēmuma 2008/909 priekšteči, bija Konvencija par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai, Konvencija starp Eiropas Kopienu dalībvalstīm par ārvalstīs pieņemtu spriedumu kriminālllietās izpildi un Eiropas Konvencija par krimināls priedumu starptautisko spēkā esamību [15]. Visos šajos instrumentos bija normas par abpusēju sodāmību [16].

40. Lemjot par abpusējas sodāmības nosacījumu Pamatlēmumā 2008/909, ir svarīgi atcerēties šo vēsturisko dinamiku. Šā noteikuma darbībai saskaņā ar Pamatlēmumu 2008/909 nebūtu jārada mazāk attīstīta vai neērtāka sadarbība starp dalībvalstīm, salīdzinot ar iepriekšējo, mazāk integrēto sistēmu, kuras pamatā bija iepriekš minētie starptautisko tiesību instrumenti.

C – *Abpusējas sodāmības nosacījuma darbība Pamatlēmuma 2008/909 kontekstā*

41. Ar prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā par atbilstošo abstrakcijas jeb vispārinājuma līmeni, kādā noziedzīgs nodarījums, par kuru piespriežams sods, ir aplūkojams, lai atbilstoši Pamatlēmumam 2008/909 pārbaudītu abpusējas sodāmības nosacījumu. Konkrētāk, jautājuma mērķis ir noskaidrot, vai pamatlēmuma 7. panta 3. punkts un 9. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir interpretējami tādējādi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir ievērots, ja:

a) sprieduma atzīšana un soda izpilde tiek lūgta par nodarījumiem, kas sprieduma valstī ir klasificēti kā noziedzīgi nodarījumi, ko veido "oficiāla lēmuma izpildes traucēšana", un ja

b) līdzīgi aprakstīts noziedzīgs nodarījums pastāv arī izpildes valsts tiesībās, bet ja

c) izpildes valsts tiesībās vai drīzāk judikatūrā acīmredzot ir noteikts, ka, lai konstatētu šādu nodarījumu, oficiālo lēmumu ir jābūt pieņēmušai kādai no tās iestādēm.

12 — Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI (OV 2009, L 81, 24. lpp.). Par Pamatlēmuma 2002/584 spēkā esamību, ciktāl ar to ir atceltas prasības par [noziedzīgu] nodarījumu, kas uzskaitīti Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 1. punktam līdzvērtīgā punktā, abpusējas sodāmības pārbaudi, skat. spriedumu, 2007. gada 3. maijs, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, 48.–61. punkts).

13 — Padomes 2003. gada 22. jūlija Pamatlēmuma 2003/577/TI par to, kā Eiropas Savienībā izpilda īpašuma vai pierādījumu iesaldēšanas rīkojumus, 3. panta 2. punkts (OV 2003, L 196, 45. lpp.); Padomes 2006. gada 6. oktobra Pamatlēmuma 2006/783/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem (OV 2006, L 328, 59. lpp.) 6. panta 1. punkts; Padomes 2005. gada 24. februāra Pamatlēmuma 2005/214/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām (OV 2005, L 76, 16. lpp.) 5. panta 1. punkts; Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmuma 2008/947/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu tādiem spriedumiem un probācijas lēmumiem, kuri paredzēti probācijas pasākumu un alternatīvu sankciju uzraudzībai (Probācija un alternatīvās sankcijas) (OV 2008, L 337, 102. lpp.), 10. panta 1. punkts; Padomes 2009. gada 23. oktobra Pamatlēmuma 2009/829/TI, ar ko attiecībās starp Eiropas Savienības dalībvalstīm savstarpējas atzīšanas principu piemēro lēmumiem par uzraudzības pasākumiem kā alternatīvu pirmstiesas apcietinājumam (Eiropas uzraudzības rīkojums) (OV 2009, L 294, 20. lpp.), 14. panta 1. punkts.

14 — Skat. spriedumus, 2015. gada 28. augusts, *Minister for Justice and Equality* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 27. un 28. punkts un tajos minētā judikatūra) un 2009. gada 6. oktobris, *Wolzenzburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).

15 — Skat. Pamatlēmuma 2008/909 26. panta 1. punktu.

16 — 1983. gada 21. marta Konvencijas par notiesāto personu nodošanu soda izciešanai, *ETS* Nr. 112, 3. panta 1. punkta e) apakšpunkts; 1991. gada 13. novembra Eiropas Kopienu dalībvalstu Konvencijas par ārvalstīs pieņemtu spriedumu kriminālllietās izpildi 5. panta pirmā ievilkuma b) punkts. 1970. gada 28. maija Eiropas Konvencijas par krimināls priedumu starptautisko spēkā esamību, *ETS* Nr. 70, 4. panta 1. punkts.

42. Vispirms būtu jāatgādina, ka Pamatlēmuma 2008/909 un abpusējas sodāmības pārbaudes darbība ir atkarīga no tā, vai attiecīgais noziedzīgais nodarījums ir iekļauts 7. panta 1. punkta sarakstā. Attiecībā uz tajā uzskaitītajiem nodarījumiem izpildes valsts tiesām, atzīstot sprieduma valsts pieņemto spriedumu vai izpildot sodu, būtībā nav atļauts[17] pārbaudīt, vai ir ievērots abpusējas sodāmības nosacījums.

43. Oficiāla lēmuma izpildes traucēšanas nodarījuma šajā sarakstā nav.

44. Ja noziedzīgs nodarījums nav uzskaitīts 7. panta 1. punktā, var tikt pārbaudīta abpusēja sodāmība. Dalībvalstij ir izvēles iespēja, nevis pienākums pārbaudīt vai nepārbaudīt šādu nodarījumu abpusēju sodāmību. Tāpēc dalībvalstis var brīvi izlemt, vai tās piemēros abpusējas sodāmības nosacījumu 7. panta 1. punktā neuzskaitītajiem nodarījumiem.

45. Slovākija šo iespēju nav izmantojusi. Attiecīgi Slovākijas tiesām, izskatot lūgumus par citās dalībvalstīs notiesāto personu nodošanu, ir jāpārbauda šis nosacījums.

46. Šādos apstākļos, lai sniegtu iesniedzējtiesai noderīgas norādes par abpusējas sodāmības novērtēšanai piemērojamiem kritērijiem, es, pirmkārt, apsvēršu būtiskos elementus, kas ir jāņem vērā, veicot šādu novērtējumu (1), un tad pievērsīšos konkrētajam jautājumam par aizsargāto valsts interesi, kurš rodas šajā lietā (2).

1) Elementi, kas ir būtiski, novērtējot abpusēju sodāmību

47. Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktā ir noteikts abpusējas sodāmības novērtējuma tvērums, nosakot, ka kompetentajai iestādei ir jāpārbauda, vai attiecīgās *darbības* ir *nodarījumi* arī saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, *neatkarīgi no šā nodarījuma sastāva elementiem vai apraksta*.

48. Ir vērts uzsvērt divus elementus. Pirmkārt, akcentējot elastīgo pieeju, kas ir jāizmanto attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma *sastāva elementiem*, no Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punkta ir skaidrs, ka nav jābūt pilnīgai atbilsmei starp visiem noziedzīga nodarījuma elementiem, kādi attiecīgi ir definēti sprieduma un izpildes dalībvalstu tiesībās.

49. Otrkārt, uzsverot elastīgumu attiecībā uz noziedzīgā nodarījuma *aprakstu*, no šā pamatlēmuma 7. panta 3. punkta ir arī skaidrs, ka nav vajadzīgs, lai nodarījuma nosaukums vai tā vieta noziedzīgo nodarījumu sistēmā būtu pilnīgi vienāda sprieduma un izpildes dalībvalstīs.

50. Savukārt kā būtiska un patiešām izšķiroša Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktā ir uzsvērta atbilsme starp noziedzīga nodarījuma pamata *faktiskajiem* elementiem, kas atspoguļoti sprieduma valsts spriedumā, no vienas puses, un izpildes valsts tiesību aktos sniegto noziedzīga nodarījuma definīciju, no otras puses.

51. Tāpēc abpusējas sodāmības novērtēšanai būtībā ir jānotiek divos posmos: 1) *delokalizācija*, kuras ietvaros ir jākonstatē sprieduma valstī veiktā nodarījuma pamatiezīmes un jāaplūko šis nodarījums tā, it kā tas būtu noticis izpildes valstī, un 2) šo pamatfaktu *subsumpcija* atbilstoši jebkuram atbilstošam nodarījumam, kas ir definēts izpildes valsts tiesību aktos.

52. Citiem vārdiem sakot, izpildes valsts tiesu iestādei šādas "konversijas" procesā ir jāuzdod šādi jautājumi: vai nodarījums(-i), par kuru(-iem) sprieduma valstī ir taisīts spriedums, atbilst kādam noziedzīgam nodarījumam, kas ir paredzēts izpildes valsts tiesību aktos? Vai šāds nodarījums kā tāds tiktu uzskatīts par krimināli sodāmu, ja tas notiktu izpildes valsts teritorijā?

17 — Ja vien konkrētā dalībvalsts nav iesniegusi paziņojumu par pretējo, pamatojoties uz Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 4. punktu.

53. Atbildot uz šiem jautājumiem un definējot attiecīgo(-s) konvertējamo(-s) nodarījumu(-us), es uzskatu, ka šie jautājumi ir apsverami salīdzinoši augstā abstrakcijas līmenī. Ir jāmeklē atbilsme starp pamata *faktiskajiem elementiem*, ko sprieduma valsts tiesu iestādes ir atzinušas par būtiskiem, lai krimināli notiesātu pārkāpēju, un noziedzīgo nodarījumu *veidojošajiem elementiem*, kas ir aprakstīti izpildes valsts krimināltiesībās.

54. Savukārt no Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punkta redakcijas ("*neatkarīgi no šā nodarījuma sastāva elementiem vai apraksta*") ir skaidrs, ka nav jāmeklē atbilsme starp noziedzīgā nodarījuma attiecīgajām normatīvajām definīcijām sprieduma valsts un izpildes valsts tiesību sistēmās [18].

55. Protams, vairākos gadījumos būs diezgan vienkārši atrast atbilsmi jau normatīvā līmenī. Tas, šķiet, ir attiecināms uz šo gadījumu. Oficiāla lēmuma izpildes traucēšanas nodarījums ir gandrīz identiski definēts Čehijas Republikas un Slovākijas krimināLkodeksos. Tomēr citos gadījumos noziedzīgs nodarījums izpildes valstī var tikt interpretēts nedaudz atšķirīgi nekā nodarījums sprieduma valstī. Abus nodarījumus veidojošie elementi var nebūt pilnīgi vienādi. Vai arī veidojošie elementi var būt diezgan līdzīgi, bet nodarījumi attiecīgajās tiesību sistēmās var tikt saukti diezgan atšķirīgi. Turklāt "sākotnējā" noziedzīgā nodarījuma definīcija krimināLkodeksos var būt diezgan šaura, un tā var būt noziedzīgu nodarījumu plašākas kategorijas daļa, kas lasāma kopā, lai novērtētu abpusēju sodāmību.

56. Tomēr, kā jau tika uzsvērts, ir diezgan skaidrs, ka paredzētajai nodarījuma konversijai no sprieduma valsts uz izpildes valsti ir jābūt "diagonālai" (pamata faktiskos elementus sprieduma valstī aplūkojot atbilstoši izpildes valsts tiesību aktiem), nevis "horizontālai" (meklējot atbilsmi starp nodarījuma normatīvajām definīcijām abās valstīs).

57. Lai sniegtu konkrētāku piemēru, šajā lietā, kura skar *J. Grundza*, ir jākonvertē nodarījuma pamata apraksts, ko vienkārši varētu aprakstīt šādi: personas rīcība, vadot mehānisku transportlīdzekli, kaut arī ir spēkā oficiāls lēmums, ar kuru šāda rīcība ir aizliegta.

58. Tālāk ir jāatbild uz jautājumu: vai šāda rīcība būtu sodāma arī atbilstoši izpildes valsts tiesību aktiem, ja tā būtu izdarīta tās teritorijā? Slovākijas kontekstā atbilde, šķiet, ir apstiprinoša.

59. Tomēr delokalizācija un subsumpcija vispārīgi varētu sniegties arī tālāk, ietverot arī izmaiņas nodarījumu sistēmā atbilstoši izpildes valsts tiesību aktiem. Čehijas Republikas valdības sniegtais piemērs tiesas sēdē šajā ziņā ir noderīga ilustrācija. Tas attiecas uz noziedzīgu nodarījumu "braukšana bez tiesībām" Vācijas Kriminālkodeksā [19]. Šķiet, ka saskaņā ar Vācijas krimināltiesībām *J. Grundza* nodarījums, iespējams, netiktu klasificēts kā "oficiāla lēmuma izpildes traucēšana", bet gan kā "braukšana bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām". Tomēr arī tādā gadījumā, manuprāt, abpusējas sodāmības nosacījums atbilstoši Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktam tomēr būtu izpildīts. Izmaiņas noziedzīgo nodarījumu sistēmā, konvertējot noziedzīgus nodarījumus no vienas tiesību sistēmas uz otru, ir tieši paredzētas un atļautas šīs normas redakcijā.

18 — Atgriežoties pie piemēra par izdošanu, kuras kontekstā vēsturiski radās abpusējas sodāmības nosacījums, var būt svarīgi, ka ANO Izdošanas paraugnolīguma 2. panta 2. punktā ir skaidri noteikts, ka, "nosakot, vai pārkāpums ir sodāms pārkāpums saskaņā ar abu pušu tiesību aktiem, nav nozīmes, vai: a) pušu tiesību aktos darbība vai bezdarbība, kas ir pārkāpums, ir iedalīta tajā pašā pārkāpumu kategorijā, vai pārkāpums apzīmēts ar tādu pašu terminoloģiju; b) saskaņā ar pušu tiesību aktiem atšķiras pārkāpumu veidojošie elementi, ar to saprotot, ka jāņem vērā lūgumu iesniegušās valsts tiesību aktu vai to trūkumu kopums: Izdošanas paraugnolīgums, A/RES/45/116, 1990. gada 14. decembris.

19 — Skat. Ceļu satiksmes likuma (*Straßenverkehrsgesetz (StVG), BGBl.* 2003 I, 310. un 919. lpp.) 21. panta 1. punktu par noziedzīgo nodarījumu "Fahren ohne Fahrerlaubnis" ("braukšana bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām"). "(1) Ikviens, kurš: vada transportlīdzekli bez šim nolūkam nepieciešamajām transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām vai kuram aizliegts vadīt transportlīdzekli [..] ir sodāms ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar naudas sodu [..]".

60. Citiem vārdiem sakot, manuprāt, pieeja, kas ir izmantojama, novērtējot abpusēju sodāmību atbilstoši Pamatlēmumam 2008/909, balstās uz rīcības, kas sprieduma valsts tiesā tikusi novērtēta un par ko tajā ticis taisīts notiesājošs spriedums, vispārinājumu augstākā abstrakcijas līmenī. Šis vispārinājums noteikti nozīmē zināmu elastīgumu konversijas procesā, kurā attiecīgā rīcība tiek izvērtēta, atsaucoties uz vairākām iespējamām noziedzīgo nodarījumu definīcijām izpildes valstī.

61. Turklāt pieņēmums, ka abpusējas sodāmības novērtējumā ir nepieciešams ievērojams abstrakcijas līmenis, ir apstiprināts arī ar diezgan ierobežoto informācijas tvērumu, ko sprieduma valsts kompetentās iestādes sniedz Pamatlēmuma 2008/909 I pielikuma standarta veidlapā.

62. Sniedzamās informācijas līmenis ir atkarīgs no tā, vai lūgums atzīt spriedumu un izpildīt sodu attiecas uz 7. panta 1. punktā (I pielikuma h) iedaļas 1. un 2. punkts) uzskaitītajiem nodarījumiem vai arī lūgums attiecas uz citiem (neuzskaitītiem) nodarījumiem (I pielikuma h) iedaļas 1. un 3. punkts).

63. Tomēr arī neuzskaitīto nodarījumu gadījumā, attiecībā uz kuriem var tikt pārbaudīta abpusēja sodāmība, sniedzamā standartizētā informācija ir diezgan ierobežota. Kā Zviedrijas valdība norādījusi savos rakstveida apsvērumos, šāda ierobežota apmēra informācija noteikti nedotu iespēju lietu novērtēt pilnīgāk.

64. Kopumā var būt individuālas atšķirības noziedzīgu nodarījumu sistēmā, bet šīs īpatnības nav būtiskas, lai novērtētu abpusējas sodāmības nosacījumu. Svarīgi ir tas, vai attiecīgā veida nodarījums, ja tas tiktu izdarīts izpildes dalībvalsts teritorijā, kā tāds būtu sodāms izpildes valstī.

65. Īpašs uzsvars ir liekams uz vārdiem *kā tāds būtu sodāms*, kas ir nošķirami no jautājuma, vai gadījumā, kad pret personu būtu ticis uzsākts kriminālprocess, tā tiktu arī atzīta par vainīgu un notiesāta, ja kriminālprocess notiktu atbilstoši izpildes valsts tiesību aktiem.

66. Šajā ziņā es atzīmēšu, ka Pamatlēmuma 2008/909 mērķis ir sekmēt notiesāto personu sociālo reintegrāciju, dodot viņām iespēju izciest sodus citā dalībvalstī.

67. Tas nozīmē, ka mērķis ir jau notiesātu personu nodošana un viņu sociālā reintegrācija. Mērķis pilnīgi noteikti nav sākt galīgo lēmumu apstrīdēšanu vai veikt jaunus kriminālprocesus izpildes dalībvalstī. Ne bez iemesla ar Pamatlēmumu 2008/909 izveidotā sadarbība var tikt uzsākta *tikai tad*, kad ir notikusi iztiesāšana un sprieduma valsts ir taisījusi *galīgo* spriedumu.

68. Šajā sistēmā Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punktā paredzētais abpusējas sodāmības nosacījums ir pienācīgi saprotams kā papildu drošības mehānisms, ko izpildes dalībvalsts var izmantot, lai atteiktu sprieduma izpildi par nodarījumu, kas *kā tāds* nav kriminalizēts tās pašas tiesību aktos. Citiem vārdiem sakot, dalībvalstij nevar būt pienākums atzīt un izpildīt spriedumu par rīcību, kuru valsts un tās sabiedrība neuzskata par morāli nepareizu, lai to kriminalizētu [20].

2) Īpašās aizsargātās valsts intereses nozīme

69. Kā jau minēts iepriekš, lai novērtētu abpusējas sodāmības nosacījumu Pamatlēmuma 2008/909 kontekstā, ir jādelokalizē fakti, darot to augstā abstrakcijas līmenī, un tie jānovērtē saskaņā ar izpildes valsts krimināltiesībām.

20 — Acīmredzami piemēri šajā kategorijā būtu darbība, kura varētu tikt uzskatīta par noziedzīgu vienā dalībvalstī, bet kura netiktu uzskatīta par noziedzīgu citā valstī, kā, piemēram, eitanāzija vai holokausta noliegšana. Manuprāt, tas pats attiektos uz darbību, kas vienā valstī tiek kvalificēta par noziedzīgu nodarījumu, bet citā – par administratīvu pārkāpumu (t.i., sodāma tikai administratīvi, bet ne krimināli).

70. Ir tikai loģiski, ka šī konversija tiks veikta arī attiecībā uz īpašo valsts interesi, ar ko ir saistīts noziedzīgais nodarījums. Konvertējamā nodarījuma definēšanas dēļ valsts interese nevar tikt uzskatīta par *konkrētās* valsts (tas ir, sprieduma valsts) *iekšējo* interesi, bet gan par *valsts* interesi, kas tiks novērtēta kopā ar pārējiem attiecīgā nodarījuma pamatelementiem saskaņā ar izpildes valsts krimināltiesībām.

71. Droši var tikt atzīts, ka konkrētos un diezgan ārkārtējos gadījumos var būt izņēmumi sprieduma valsts un izpildes valsts attiecīgo valsts interešu tiešai konversijai. Tomēr attiecībā uz lielāko daļu citu noziedzīgu nodarījumu, tai skaitā oficiāla lēmuma izpildes traucēšanu, savstarpējās atzīšanas sistēma var darboties tikai tad, ja tiek aizsargāts tieši "oficiālā lēmuma" spēks, nevis tikai "vienīgi dalībvalsts X iestāžu izdoto lēmumu spēks".

72. Šo Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punkta izpratni apstiprina arī divi turpmāki sistēmiskie argumenti.

73. Pirmkārt, atzīmēšu, ka daži no Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 1. punktā uzskaitītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem (attiecībā uz kuriem kopumā ir atcelts abpusējas sodāmības nosacījums) noteikti ir paredzēti, lai aizsargātu īpašu valsts interesi, kura ar tiem tiek aizskarta. Tie ir, piemēram, sabotāža, korupcija, valūtas viltošana, palīdzība nelikumīgi ieceļot un uzturēties, administratīvo dokumentu viltošana un tirdzniecība vai maksāšanas līdzekļu viltošana.

74. Otrkārt, Pamatlēmuma 2008/909 9. panta 1. punkta d) apakšpunktā ir noteikta iespēja atteikt sprieduma atzīšanu un soda izpildi, ja nav ievērots abpusējas sodāmības nosacījums. Tomēr tajā ir noteikts, ka "[..] attiecībā uz nodokļiem un nodevām, muitu un valūtas maiņu sprieduma izpildi nedrīkst atteikt, pamatojoties uz to, ka izpildes valsts tiesību akti neparedz tādus pašus nodokļus vai nodevas vai tajos nav ietvertas tādas pašas normas par nodokļiem, nodevām un muitas un valūtas maiņas noteikumiem kā sprieduma valsts tiesību aktos".

75. Manuprāt, šīs abas normas pastiprina secinājumu, ka savstarpējā atzīšana saskaņā ar Pamatlēmumu 2008/909 ir paredzēta, lai principā pārsniegtu dalībvalstu interešu partikulārismu. Galu galā, vai tieši tādēļ nav paredzēta savstarpējā atzīšana un cieņa?

76. Ņemot vērā iepriekš minēto, es secinu, ka Pamatlēmuma 2008/909 7. panta 3. punkts un 9. panta 1. punkta d) apakšpunkts būtu interpretējami tādējādi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir izpildīts, ja sprieduma atzīšana un soda izpilde tiek lūgta attiecībā uz nodarījumu, kas, aplūkots salīdzinoši augstā abstrakcijas līmenī, kā tāds būtu krimināli sodāms saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, neatkarīgi no precīzas atbilsmes starp klasifikāciju, kas ir izmantota, lai aprakstītu šo noziedzīgo nodarījumu sprieduma valsts un izpildes valsts tiesību sistēmās.

V – Secinājumi

77. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Krajský súd v Prešove* (Prešovas apgabaltiesa) uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

Padomes 2008. gada 27. novembra Pamatlēmuma 2008/909/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā, 7. panta 3. punkts un 9. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka abpusējas sodāmības nosacījums ir izpildīts, ja sprieduma atzīšana un soda izpilde tiek lūgta attiecībā uz nodarījumu, kas, aplūkots salīdzinoši augstā abstrakcijas līmenī, kā tāds būtu krimināli sodāms saskaņā ar izpildes valsts tiesību aktiem, neatkarīgi no precīzas atbilsmes starp klasifikāciju, kas ir izmantota, lai aprakstītu šo noziedzīgo nodarījumu sprieduma valsts un izpildes valsts tiesību sistēmās.